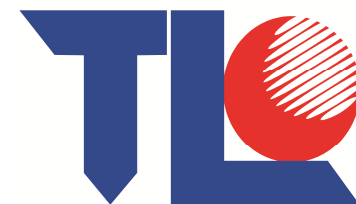

ความรู้ด้านการจัดการ ทรัพยากรสินทางปัญญา

อาจารย์ประชุม คำพุดม

ผู้อำนวยการ TLO

ว่าที่ร้อยเอกกิตติพงษ์ สุวีโร

ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ TLO

นายธวัชชัย อริยะสุทธิ

หัวหน้าฝ่ายวิทยาศาสตร์ TLO

หน่วยจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี
แห่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (TLO - RMUT)

ถูกละเมิด

มีคนแอบใช้

ขายสิทธิ

ผลิตเอง

แหล่งทุน

ประวัติ

ความน่าเชื่อถือ

สร้างสถิติ

ป้องกัน

ทำไม ? ต้องนำงานวิจัย

ไปขอรับความคุ้มครอง

ด้านทรัพย์สินทางปัญญา

ขอผลงาน

คิดค้น

เผยแพร่

ไปประกวด

ความภูมิใจ

กพร.

อยากลอง

ตรวจประกัน

KPI

ปิดโครงการ

ทรัพย์สินทางปัญญา คือ อะไร ?

ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property, IP)

คือ ผลงานอันเกิดจากการประดิษฐ์ คิดค้น หรือ สร้างสรรค์ของ มนุษย์ ซึ่งเน้นที่ผลผลิตของสติปัญญาและความชำนาญ โดยไม่คำนึงถึงชนิดของการสร้างสรรค์ หรือวิธีการในการแสดงออก ทรัพย์สินทางปัญญาอาจแสดงออกในรูปแบบของสิ่งที่จับต้องได้ เช่น สิทธิต่างๆ หรือในรูปแบบของสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น บริการ แนวคิดการค้า เนินธุรกิจ และกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม เป็นต้น

ทรัพย์สินทางปัญญาที่คุ้มครองมีอะไรบ้าง ?

ทรัพย์สินทางปัญญาทางอุตสาหกรรม Industrial Property

สิทธิบัตร

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

อนุสิทธิบัตร

เครื่องหมายการค้า

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ความลับทางการค้า

แบบผังภูมิของวงจรรวม

ลิขสิทธิ์

Copyright

งานวรรณกรรม

งานนาฏกรรม

งานศิลปกรรม

งานดนตรีกรรม

งานโสตทัศนวัสดุ

งานภาพยนตร์

งานสิ่งบันทึกเสียง

งานแพร่เสียงภาพ

งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์

ทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทต่างกันอย่างไรร ?

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

เครื่องหมายการค้า

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

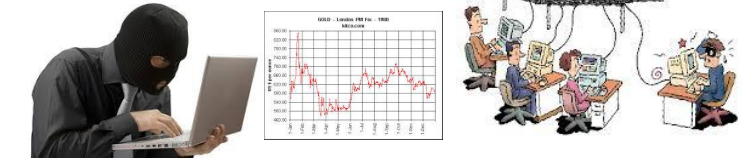
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

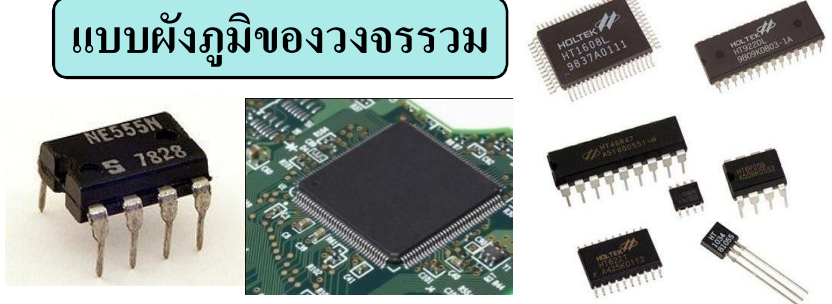
ลิขสิทธิ์

ความลับทางการค้า

แบบผังภูมิของวงจรรวม

พรบ. ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญามีอะไรบ้าง ?

- ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2521 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2537
- สิทธิบัตร พ.ศ.2533 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 และ พ.ศ.2542
- เครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2543
- คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
- แบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ.2543
- ความลับทางการค้า พ.ศ.2545
- สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546
- ผลิตภัณฑ์ชีสดี พ.ศ.2548

โทษของผู้ฝ่าฝืน พรบ. หนักแค่ไหน ?

พระราชบัญญัติ (พรบ.) ที่ให้ความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา เป็นกฎหมายที่มีโทษทั้งทางอาญา (ปรับถึงจำคุก ยกเว้นโทษประหารชีวิต) และ โทษทางแพ่ง (ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย)

การดำเนินการทางคดี เป็นคดีที่ต้องมี “เจ้าทุกข์”

สิทธิการคุ้มครอง เป็นสิทธิเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว (มีข้อยกเว้นบ้าง)

พื้นที่การคุ้มครอง ภายในราชอาณาจักร ยกเว้น บางประเภทที่

ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญา เช่น อนุสัญญากรุงเบิร์น

ที่ให้ความคุ้มครองผลงานลิขสิทธิ์ในกลุ่มประเทศ เป็นต้น

ขอรับความคุ้มครองได้อย่างไร ?

ประเภทที่ 1 ต้องขอรับความคุ้มครอง เท่านั้น (ยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า)

- สิทธิบัตร
- เครื่องหมายการค้า
- แบบผังภูมิของวงจรรวม
- สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- ผลิตภัณฑ์ชีวภัณฑ์
- คุ้มครองพันธุ์พืช

ประเภทที่ 2 ได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ

- ลิขสิทธิ์

ประเภทที่ 2 ได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ แต่มีเงื่อนไข

- ความลับทางการค้า

ก็คำขอ

คิดต่อใคร

ภายในเมื่อไร

เตรียมตัวไง

แล้วประเทศอื่นล่ะ

ทำไม ? ต้องวิเคราะห์

งานวิจัย ก่อนการขอรับ

ความคุ้มครองด้านทรัพย์สิน

ทางปัญญา

จะใครเปล่า ประเภทไหน

ค่าเสียหาย

เขียนยากมั๊ย

ตีพิมพ์ได้มั๊ย

ใช้เวลาเท่าไร

จดได้ก็อย่าง

ค่าจดเท่าไร

คุ้มครองอะไร

ปัจจัยที่มีผลต่อการขอรับความคุ้มครอง IP

ที่มา: (กิตติพงษ์ สุวิโร, 2557)

วัตถุประสงค์ กับการขอรับความคุ้มครองด้าน IP

ตัวอย่างเช่น

- จำนวน IP ที่มาก
- การใช้ในเชิงพาณิชย์
/ ขยายสิทธิ
- ใช้ประกอบการโฆษณาสินค้า
- สร้างความน่าเชื่อถือ/ภาพพจน์
- ป้องกันการเอาเปรียบ
- เงื่อนไขตามสัญญา

ลักษณะผลงาน กับการขอรับความคุ้มครองด้าน IP

ตัวอย่างเช่น

- เป็นสิ่งประดิษฐ์ / กระบวนการ / รูปร่างลักษณะ / สารสำคัญ
- ความซับซ้อน / ระดับการสร้างสรรค์ / ความแพร่หลาย
- ใหม่ระดับมนุษยชาติ / ไม่เคยมีคนใช้ / ต่อยอด / แตกต่าง
- การใช้ประโยชน์ / การพาณิชย์ / สังคมเป็นสุข / ให้การรับรอง
- ส่วนประกอบของผลงาน /
- บรรจุภัณฑ์ / เอกสาร
- สิ่งที่แตกต่างกัน / ใครเป็นเจ้าของตลาด
- ตีพิมพ์สารสำคัญ /
- ฟังก์ชันการใช้งาน / ออกสื่อ

THE GREATEST INVENTION

OF ALL TIME

ความพร้อม กับการขอรับความคุ้มครองด้าน IP

ตัวอย่างเช่น

- ระยะเวลาที่มี
- ค่าใช้จ่ายที่ย่อมเสีย
- สิ่งประดิษฐ์พร้อม / แนวคิด /
ต้นแบบ / เชิงพาณิชย์
- การยอมรับความเสี่ยง
- ความรวดเร็วในการทำตลาด
- ความนิยมและยั่งยืนในตลาด
- คู่ค้า / ลูกค้าที่มี

สิทธิในผลงาน กับการขอรับความคุ้มครองด้าน IP

ตัวอย่างเช่น

- ผู้ประดิษฐ์ / ผู้สร้างสรรค์
- หน่วยงานต้นสังกัด
- คู่สัญญา / ผู้ว่าจ้าง
- ร่วมกันระหว่างภาครัฐกับรัฐ
- ร่วมกันระหว่างภาครัฐกับเอกชน
- ร่วมกันระหว่างภาครัฐกับบุคคล
- แบ่งส่วนกัน

สิทธิในผลงานสิทธิบัตร

มาตรา 10 ผู้ประดิษฐ์เป็นผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร และมีสิทธิที่จะได้รับการระบุชื่อว่าเป็นผู้ประดิษฐ์ในสิทธิบัตร สิทธิขอรับสิทธิบัตรย่อมโอนและรับมรดกกันได้ การโอนสิทธิขอรับสิทธิบัตรต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและ ผู้รับโอน

มาตรา 11 สิทธิขอรับสิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์ซึ่งลูกจ้างได้ประดิษฐ์ขึ้นโดยการทำงานตามสัญญาจ้างหรือ โดยสัญญาจ้างที่มีวัตถุประสงค์ให้ทำการประดิษฐ์ ย่อมตกได้แก่นายจ้าง เว้นแต่สัญญาจ้างจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ลูกจ้างที่ทำการประดิษฐ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการใช้วิธีการ สติติหรือรายงานซึ่งลูกจ้างสามารถใช้หรือล่วงรู้ได้ เพราะการเป็นลูกจ้างตามสัญญาจ้างนั้น แม้ว่าสัญญาจ้างจะมีได้เกี่ยวข้องกับ
การประดิษฐ์

สิทธิในผลงานสิทธิบัตร (ต่อ)

มาตรา 12 เพื่อส่งเสริมให้มีการประดิษฐ์และเพื่อความเป็นธรรมแก่ลูกจ้างในกรณีที่การประดิษฐ์ของลูกจ้างตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง ถ้านายจ้างได้รับประโยชน์จากการประดิษฐ์หรือนำสิ่งประดิษฐ์นั้นไปใช้ ให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษจากนายจ้างนอกเหนือจากค่าจ้างตามปกติได้ ให้ลูกจ้างที่ทำการประดิษฐ์ตามมาตรา 11 วรรคสอง มีสิทธิได้รับ บำเหน็จพิเศษจากนายจ้าง สิทธิที่จะได้รับบำเหน็จพิเศษจะถูกตัดโดยสัญญาจ้างหาได้ไม่

มาตรา 13 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการประดิษฐ์ของข้าราชการ หรือพนักงานองค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าข้าราชการ หรือพนักงานองค์การของรัฐหรือ รัฐวิสาหกิจมีสิทธิเช่นเดียวกับลูกจ้างตามความในมาตรา 12 เว้นแต่ระเบียบของทางราชการหรือองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สิทธิในผลงานลิขสิทธิ์

มาตรา 8 ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้เงื่อนไข 1) กรณียังไม่โฆษณา ผู้สร้างสรรค์ต้องมีสัญชาติไทยหรืออยู่ในราชอาณาจักร หรือเป็นผู้มีสัญชาติหรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาขณะสร้างสรรค์งานนั้น 2) กรณีโฆษณาแล้ว ได้โฆษณารั้งแรกในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคี หรือภายใน 30 วัน นับจากโฆษณารั้งแรก หรือเป็นผู้มีลักษณะตาม 1) ขณะโฆษณา หากกรณีผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ต้องจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

มาตรา 9 งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นในฐานะพนักงาน หรือลูกจ้าง ถ้ามิได้ทำหนังสือตกลงกันเป็นอย่างอื่น ให้ลิขสิทธิ์เป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธินำงานนั้นเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามวัตถุประสงค์ของการจ้างแรงงานนั้น

มาตรา 10 งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการรับจ้าง ให้ลิขสิทธิ์เป็นของผู้ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างจะได้ตกลงเป็นอย่างอื่น

สิทธิในผลงานลิขสิทธิ์ (ต่อ)

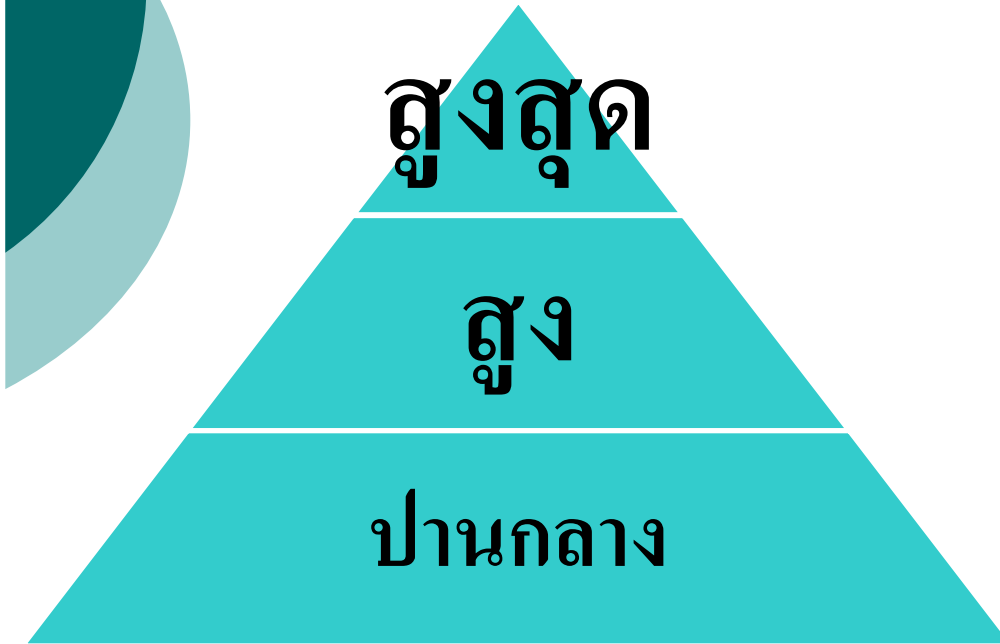
มาตรา 11 งานดัดแปลง โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ผู้ดัดแปลงมีลิขสิทธิ์ในงานที่ดัดแปลง แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนลิขสิทธิ์เดิมที่ถูกดัดแปลง

มาตรา 12 งานใดที่นำเอาลิขสิทธิ์มารวบรวม ประกอบเข้ากัน โดยได้รับอนุญาต โดยคัดเลือกหรือจัดลำดับซึ่งมิได้ลอกเลียนบุคคลอื่น แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนลิขสิทธิ์เดิม

มาตรา 13ให้นำมาตรา 8, 9, และ 10 มาใช้บังคับการมีลิขสิทธิ์ตามมาตรา 11 หรือ 12 โดยอนุโลม

มาตรา 14 กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือท้องถิ่น **ย่อมมีลิขสิทธิ์** ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น โดยการจ้าง หรือตามคำสั่ง หรือในความควบคุมของตน เว้นแต่ จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

ระดับการให้ความสำคัญของการขอรับความคุ้มครอง

1. ระดับความสำคัญสูงสุด
  - สืบค้นสิทธิบัตรทั่วโลก
  - และใช้เทคนิคขั้นสูง
2. ระดับความสำคัญสูง
  - สืบค้นสิทธิบัตรทั่วโลก
3. ระดับความสำคัญปานกลาง
  - สืบค้นสิทธิบัตรไทย
  - Search Engine

สิทธิบัตร “ควรยื่นขอรับความคุ้มครองก่อนวิจัยเสร็จ”

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลงานเพื่อขอรับความคุ้มครอง

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

จำนวน 3 สิทธิบัตร

ความลับทางการค้า

จำนวน 1 ความลับ

เครื่องหมายการค้า

จำนวน 2 เครื่องหมาย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลงานเพื่อขอรับความคุ้มครอง

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

จำนวน ไม่น้อยกว่า 1 สิทธิบัตร

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

จำนวน ไม่น้อยกว่า 10 สิทธิบัตร

ลิขสิทธิ์

จำนวน ไม่น้อยกว่า 2 ลิขสิทธิ์

เครื่องหมายการค้า

จำนวน ไม่น้อยกว่า 1 เครื่องหมาย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลงานเพื่อขอรับความคุ้มครอง

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

จำนวน ไม่น้อยกว่า 3 สิทธิบัตร

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

จำนวน ไม่น้อยกว่า 4 สิทธิบัตร

ลิขสิทธิ์

จำนวน ไม่น้อยกว่า 100 ลิขสิทธิ์

แบบผังภูมิของวงจรรวม

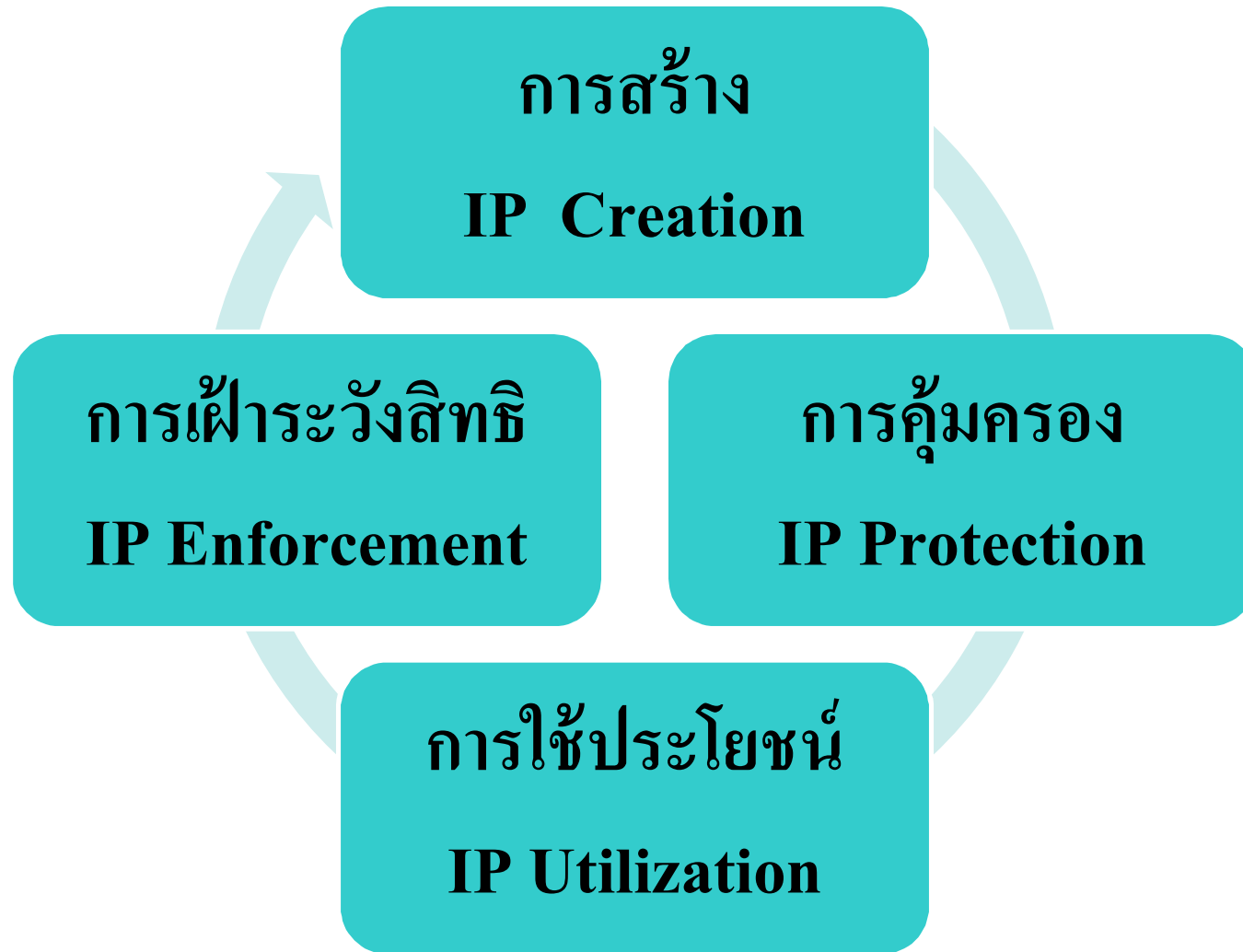
จำนวน ไม่น้อยกว่า 1 วงจร

เครื่องหมายการค้า

จำนวน ไม่น้อยกว่า 1 เครื่องหมาย

การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

ความรู้ด้านการจัดการ ทรัพยากรเส้นทางปัญญา

ขอขอบคุณครับ

หน่วยจัดการทรัพยากรเส้นทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี
แห่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (TLO - RMUT)